

PATVIRTINTA

Šiaulių miesto savivaldybės

tarybos

2023 m. d. sprendimu Nr.

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJA

2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisija (toliau – NKK), įgyvendindama Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 1 d. sprendimą Nr. T-419 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos nuostatų patvirtinimo“, koordinavo narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos veiksmus savivaldybės teritorijoje.

Įgyvendinama pagrindinius uždavinius, NKK inicijavo pasitarimus aktualiais narkotikų kontrolės, narkomanijos prevencijos klausimais, gavo ir aptarė informaciją iš asmens sveikatos priežiūros, socialinių, švietimo įstaigų, Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – VSB), teisėsaugos institucijų narkomanijos prevencijos, gydymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos kontrolės klausimais, bendradarbiavo su įstaigomis. NKK parengė Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos 2021 metų veiklos ataskaitą, kuri buvo patvirtinta Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-133 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos 2021 metų veiklos ataskaitos patvirtinimo“.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, 18 straipsnio 1 dalimi, įgyvendindama Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 1 d. sprendimo Nr. T-419 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos nuostatų patvirtinimo“ 7, 8 ir 9 punktus, pritarė Narkotikų kontrolės komisijos sudėčiai ir nuo 2020 m. sudėtis išliko nepakitusi.

2022 m. suorganizuoti 3 komisijos posėdžiai (du posėdžiai vyko nuotoliniu būdu). Pirmojo posėdžio metu buvo aptartos Komisijos galimybės rengti ir įgyvendinti projektą, remiantis Šiaulių m. savivaldybės administracijos paskelbtų sveikatinimo projektų prioritetinėmis kryptimis, prioritetine kryptimi pasirenkant „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“. Nutarta, kad projekto rengimo bei įgyvendinimo galimybių, remiantis Šiaulių miesto savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos nuostatais, Komisija neturi. To paties posėdžio metu buvo aptartas ir sudėliotas Komisijos veiklos planas 2022 metams.

Antrojo posėdžio metu Komisijai buvo pristatyta Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo organizavimo tvarka ir procesas Šiaulių miesto savivaldybėje. Posėdžio metu pranešimus skaitė Šiaulių m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro atstovė, kuri pristatė priklausomybių konsultanto veiklos organizavimo niuansus. Šiaulių m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro priklausomybių konsultantė pristatė priklausomybių konsultanto darbą, jo specifiką.

Trečiojo posėdžio metu komisijos nariai bendravo su Šiaulių atviro jaunimo centro atstovu, kuris pristatė centro veiklą, pasidalino sunkumais, su kuriais susiduria, bendraudami su jaunimu.

Be dalyvavimo NKK veikloje Komisijos nariai aktyviai dirbo psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos klausimais savo atstovaujamosiose įstaigose.

II SKYRIUS

ŠIAULIŲ APSKRITIES VYRIAUSIASIS POLICIJOS KOMISARIATAS

Per 2022 metus Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato bendruomenės pareigūnai apėlankė 53 Šiaulių miesto švietimo įstaigas ir skaitė paskaitas apie viešosios tvarkos pažeidimus ir atsakomybę už juos, kuriose buvo minima psichoaktyvių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako) atsakomybė.

2022 m. buvo vykdomas tęstinis konkursas "Ne žalingai, o naudingai", kurio pagrindinis tikslas – skatinti jaunuolius leisti savo laisvalaikį naudingai, o ne žalingai (nevertoti psichoaktyviųjų medžiagų, alkoholio). Konkurso metu konkurso dalyviai kūrė socialinius filmukus.

Taip pat buvo vykdomas dar vienas tęstinis konkursas "Aš už geresnį rytojū", kurio tikslas atkreipti visų dėmesį aktualiomis visuomenės temomis, tarp kurių buvo ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos tema (narkotikų, alkoholio, tabako). Dalyviai taip pat turėjo kurti video filmukus aktualiomis temomis.

Informacija apie vykdomą veiklą psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos srityje ir narkotinių medžiagų kontrolės temomis talpinta Šiaulių aps. VPK interneto svetainėje, Šiaulių apskrities policijos, Šiaulių m. ir r. PK bendruomenės pareigūnų paskyrose socialiniuose tinkluose Facebook, Instagram, teikta žiniasklaidos atstovams.

1. Respublikinis priklausomybės ligų centras Šiaulių filialas

Respublikinis priklausomybės ligų centras Šiaulių filialas (toliau tekste – RPLC Šiaulių filialas) – Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausanti specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo biudžetinė įstaiga.

RPLC Šiaulių filialas teikia šias paslaugas:

- antrines stacionarines sveikatos priežiūros: priklausomybės ligų psichiatrijos II;
- antrines ambulatorines sveikatos priežiūros: psichiatrijos, priklausomybės ligų psichiatrijos.

Siekiant naudoti visuomenės sveikatinimo srityje, įgyvendinant Respublikinio priklausomybės ligų centro ir RPLC Šiaulių filialo veiklos prioritetus, buvo teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos Lietuvos gyventojams, nesaikingai vartojantiems alkoholį, narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas, taip pat sergantiems priklausomybės ligomis. 2022 m. buvo intensyvinamas specializuotų paslaugų prieinamumas, ankstyva priklausomybės ligų diagnostika, teikiamos medicininės, psichologinės, socialinės paslaugos sergantiems priklausomybės ligomis bei jų artimiesiems, mažinama jų socialinė atskirtis. Bendradarbiaujant su Šiaulių miesto visuomenės sveikatos biuru, jų patalpose, buvo organizuota nemokamų konsultacijų diena. Jos metu, visi norintys, anonimiškai galėjo konsultuotis su RPLC Šiaulių filialo socialiniais darbuotojais, visuomenės sveikatos specialistu, medicinos psichologu.

Buvo vykdomas bendradarbiavimas su socialinės pagalbos, probacijos, vaiko teisių apsaugos tarnybomis, kitomis medicininėmis, švietimo organizacijomis.

RPLC Šiaulių filialas vykdo pakaitinio palaikomojo gydymo metadonu programą. Tai asmenų, sergančių priklausomybe nuo opioidų, tęstinis gydymas, skiriant santykinai stabilias opioidinių vaistinių preparatų dozes, siekiant maksimaliai normalizuoti paciento somatinę ir psichikos būseną, skatinti pozityvius elgesio ir socialinės adaptacijos pokyčius. Per 2022 m. programą pradėjo 16 naujų asmenų, 2022 m. gruodžio 31 dienai programoje dalyvavo 14 asmenų.

Specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sutartys buvo sudarytos su BĮ Šiaulių rajono savivaldybės administracija, Šiaulių miesto savivaldybės administracija, Akmenės rajono savivaldybės administracija. Taip didinant šių specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tikslinei grupei.

RPLC Šiaulių filiale per 2022 m. užfiksuotas gydymo epizodų skaičius siekė 1097.

Iš 1097 ambulatoriškai konsultuotų asmenų, į stacionarą paguldyta 712 pacientų. Alkoholinės ir narkotinės abstinencijos sindromo simptomų gydymo ir potraukio slopinimo paslaugą gavo 543 asmenys (iš stacionare gydytų 712 asmenų). Motyvacinės terapijos paslauga buvo suteikta 169 – iems asmenims (iš 712). Lovadienių skaičius siekė 6849.

RPLC Šiaulių filialas teikia anonimines specializuotas asmens sveikatos priežiūros

paslaugas. Per 2022 metus šia galimybe pasinaudojo 263 asmenys.

2. Šiaulių centro poliklinikos Psichikos sveikatos centras

Užtikrindama psichikos sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę, VšĮ Šiaulių centro poliklinika teikė medicinines, socialines ir psichologines psichikos sveikatos priežiūros paslaugas psichoaktyvias medžiagas (toliau – PAM) vartojantiems asmenims. 2022 m. priklausomybės ligų įskaitoje buvo 82 nuo narkotinių medžiagų ir 837 nuo alkoholio priklausomi asmenys. Gydomo paslaugas gavo 30 nuo narkotinių medžiagų ir 631 nuo alkoholio priklausomi asmenys.

Buvo atlikta 11 PAM greito nustatymo testai paaugliams bei apmokyta 16 tėvų atlikti šiuos testus savarankiškai. Suteiktos 27 anoniminės konsultacijos su PAM vartojimu susijusiais klausimais į psichikos sveikatos centrą besikreipusiems asmenims.

Tęstas su smurtinio elgesio mažinimu susijęs projektas, skirtas asmenims, kurie (dažniausiai apsivaigę nuo alkoholio ir kitų PAM) naudojo smurtą artimoje aplinkoje: „Smurtinių nusikaltimų prevencijos vykdymas per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenims“, skirtas Šiaulių miesto gyventojams (dalyvavo 14 asmenų). Kiekvienam klientui buvo suteikta po 6 medicinos psichologo konsultacijas, skirtas atpažinti, suvokti, valdyti smurtinį elgesį ir jį provokuojančias priežastis.

Vykdydami PAM vartojimo prevenciją, poliklinikos specialistai teikė informaciją bendruomenei. Buvo konsultuojami ir informuojami PAM vartojimo bei žalos mažinimo klausimais Žemo slenksčio kabineto paslaugų gavėjai. Psichikos dienos stacionare pacientams skaitytos 2 paskaitos apie PAM žalą sveikatai.

5 vairuotojai, netekę teisių dėl vairavimo apsvaigus, Psichikos sveikatos centre išklaušė gydytojo psichiatro vedamas privalomojo mokymo paskaitas apie alkoholio ir psichotropinių bei kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį sveikatai bei vairavimo saugumui.

VšĮ Šiaulių centro poliklinikoje veikia Žemo slenksčio kabinetas, teikiantis anonimines paslaugas švirkščiamųjų narkotikų vartotojams. 2020 m. pradėtas ir 2021 m. bei 2022 m. tęstas trejų metų trukmės iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas „Priklausomybės ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kokybės ir prieinamumo gerinimas Šiaulių mieste“. Paslaugas žemo slenksčio kabinete gavo 163 klientai, iš jų 4 - nauji paslaugų gavėjai. Iš viso užfiksuota 890 apsilankymų. Skaityta 18 paskaitų, kuriose dalyvavo po 43 klientai, išdalinta 330 informacinių lankstinukų. Išdalinta 4868 švirkštai bei 1791 adata be švirkštų, surinkta 2620 švirkštų bei 2386 adatos be švirkštų. Atlikti greitieji ŽIV (81), hepatito B (106) ir hepatito C (59) testai bei 91 greitisis sifilio nustatymo testas. Žemo slenksčio paslaugos užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūros, informavimo, konsultavimo paslaugas socialiai nedraustiems, prie gydymo įstaigų neprisirąšiusiems asmenims, tuo didinant tokių paslaugų prieinamumą ir mažinant asmenų socialinę atskirtį (tokių gydytojo psichiatro, medicinos psichologo, socialinio darbuotojo ar kt. specialistų paslaugų suteikta 6).

4. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Sveikatos skyrius

2022 metais įgyvendinti 2 sveikatinimo projektai iš Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų pagal prioritetą „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“.

Įgyvendinant projektą „Aš galiu tai pakeisti“ buvo vykdomos prevencinės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo veiklos jaunimui. Projekto dalyviai buvo informuojami apie narkotinių medžiagų žalą, ugdomi teigiami gyvenimo įgūdžiai, pozityvios vertybinės nuostatos bei gebėjimai, stiprinantys atsparumą psichiką veikiančių medžiagų vartojimui. Buvo surengti du informaciniai seminarai, kuriuose dalyvavo policijos pareigūnai bei visuomenės sveikatos biuro darbuotojai. Į veiklas įsitraukė ir dramos terapijos specialistai bei tarp jaunimo autoritetą turintys nuomonės formuotojai. Vykdydami

projektą šia tema taip pat buvo sukurta socialinė reklama, kuri pasklis po visą miesto bendruomenę ir primins apie šios problemos aktualumą. Projekto veiklose dalyvavo apie 40 dalyvių.

Įgyvendintas sveikatinimo projektas „Gyvenkime sveikai šeimų bendruomenėje“, kuriuo buvo siekiama formuoti neigiamą požiūrį į psichoaktyvių medžiagų vartojimą, diegti sveiko maitinimosi įpročius, skatinti fizinį aktyvumą. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos veiklose dalyvavo apie 67 dalyviai.

5. Šiaulių miesto pedagoginė psichologinė tarnyba

Šiaulių miesto pedagoginės psichologinės tarnybos socialinė pedagogė teikė metodinę pagalbą miesto mokyklų socialiniams pedagogams, atvejo vadybininkams, globos koordinatoriams teikiant individualią pagalbą vaikams, vartojantiems, eksperimentuojantiems psichoaktyviomis medžiagomis – dėl 5 vaikų situacijos suteiktos 8 konsultacijos specialistams ir suorganizuotos 2 tarpinstitucinės atvejo analizės grupės.

Pedagoginės psichologinės tarnybos užimtumo grupės vaikams buvo organizuotos šios veiklos:

- Prevencinė popietė „Tarptautinė kovos su narkomanija diena“. Filmo „Benas grįžo į namus“ peržiūra, diskusija.
- Prevencinė popietė Pasaulinės AIDS dienos paminėjimas. Protmūšis, plakatų gamyba, paroda.
- Prevencinis renginys „Pasaulinė diena be tabako“. Kūrybinės dirbtuvėlės. Sportinis žaidimas „Pūsk muilo burbulus, o ne cigarečių dūmus“.
- Atvejo analizė dėl antros klasės mokinio rūkymo kartu su vyresniais broliais.
- Pravesti 2 grupiniai užsiėmimai priklausomybių tema.
- 21 individuali konsultacija 6 vaikams (problema – elektroninių cigarečių rūkymas).
- 8 individualios konsultacijos 4 – ių vaikų tėvams (problema – vaikų elektroninių cigarečių rūkymas).

6. Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius

Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius, siekiant mažinti priežiūroje esančių asmenų priklausomybes psichiką veikiančioms medžiagoms ir skatindami jų užimtumą, 2022 m. organizavo ir vykdė šias priemones:

2022-03-23 Šiaulių probacijos skyriuje įvyko psichoedukacinis užsiėmimas „Psichoaktyvių medžiagų vartojimo pasekmės sveikatai“, kurį vedė įstaigos psichologė;

2022-05-12 Šiaulių regiono skyriuje suorganizuotas susitikimas su Šiaulių miesto savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro priklausomybės ligų specialiste;

2022-05-15 Šiaulių regiono skyriuje kartu su savitarpio pagalbos grupės priklausomų žmonių artimiesiems „Al – Anon“ atstove suorganizuota priemonė „Pagalba priklausomų asmenų artimiesiems“;

2022-05-16 pasirašyta programos „Smurto artimoje aplinkoje prevencija ir pagalbos teikimas smurtą naudojančioms asmenims“ finansavimo sutartis, Šiaulių miesto savivaldybės administracija LPT Šiaulių regiono skyriui skyrė 4050 eurų priemonės įgyvendinimui. Priemonėje dalyvaus 50 prižiūrimųjų;

2022-06-08 Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius Joniškėje organizavo dienos stovyklą „Aš saugus, kai žinau“, kurią organizavo Joniškio probacijos skyriaus pareigūnės. Priemonė skirta nepilnamečių resocializacijai, socialinių įgūdžių, kompetencijų įgijimui, pažintinių veiklų didinimui, siekiant kryptingai juos orientuoti į veiklas, kurios suteiktų kuo didesnę motyvaciją užsiimti naudinga ir tikslinga veikla, didintų savivertę;

2022-06-10 Šiaulių regiono skyriaus specialistai kartu su priežiūroje esančiais nepilnamečiais dalyvavo ilgamečių socialinių partnerių, Atviro Šiaulių rajono jaunimo centro, patyriminių mokymų bazės atidaryme, kur įkurta Čeprečiškės kaime, Bubių seniūnijoje, Atviro Šiaulių rajono jaunimo centrui nugalėjus šių metų „Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų ir bendruomeninių iniciatyvų gerosios praktikos“ konkurse, su projektu „Lengvi batai“. Jaunuoliai savo rankomis įrengė patyriminių mokymų bazę, griovė sienas, remontavo, dėl ko buvo apdovanoti padėkomis. Pagrindinis tikslas – bazėje organizuoti mokymus paaugliams, norint padėti atrasti savo stiprybes ir gebėjimus, keisti požiūrį į gyvenimą ir jame nesuklysti;

2022 m. lapkričio 15 – 17 dienomis Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato bei Lietuvos probacijos tarnybos pareigūnai pagal iš anksto suderintą planą vykdė tikslingą prevencinę priemonę, kuri skirta smurto prevencijai ir kovai su priklausomybėmis;

2022-11-16 probacijos tarnyboje Šiauliuose suorganizuota priemonė su priklausomybės ligų reabilitacijos VšĮ „AGAPAO“ atstovais;

2022-12-05 Probacijos tarnyba Šiauliuose kartu su Atviro jaunimo karjeros konsultavimo centro atstovais, Šiaulių sporto gimnazijos treneriu bei jo atstovais organizavo „Žiemos jaunimo stovyklą“; 2022-12-16 priežiūroje esantiems nepilnamečiams Joniškyje suorganizuotas apsilankymas krepšinio muziejuje. Tai simbolinis vasarą vykusio renginio „Aš saugus, kai žinau“, tęsinys – „Mano gyvenimo kelias“. Priemonė skirta nepilnamečių resocializacijai, socialinių įgūdžių, kompetencijų įgijimui, pažintinių veiklų didinimui, siekiant kryptingai juos orientuoti į veiklas, kurios suteiktų kuo didesnę motyvaciją užsiimti naudinga ir tikslinga veikla;

2022-12-21 probacijos skyrius Šiauliuose kartu su Atviro jaunimo karjeros konsultavimo centro atstovais, UAB „Medžio stilius“ Šiaulių filialo vadove, jaunimo darbuotoja ir popieriaus raizinių meistre organizavo priemonę „Kalėdinis šviesų vakaras“.

Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyriaus specialistai veda elgesį keičiančias programas – „Intervencinė programa smurtaujantiems šeimoje“, „Elgesys-Pokalbis-Pasikeitimas“, „Tik tu ir aš“, „Equip“, „Jaunimas ir psichoaktyvios medžiagos“. Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras priežiūroje esantiems jaunuoliams veda „Ankstyvosios intervencijos“ programą – nukreipta 14 asmenų.

Sprendžiant priklausomybių problemas asmenys t. p. nukreipiami į Respublikinį priklausomybės ligų centrą Šiaulių filialą, VšĮ Šiaulių centro poliklinikos Psichikos sveikatos centrą, AA ir AN grupes, didelė dalis asmenų naudojami priklausomybės konsultanto pagalba

7. Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Atsižvelgiant į situaciją pasaulyje ir Lietuvoje, kuomet 2022 metais išliko prioritetu užkrečiamųjų ligų profilaktika ir išsaugojimas bei užkrečiamųjų ligų atvejų valdymas, visuomenės sveikatos specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą mokyklose, ypatingą dėmesį skyrė šių ligų suvaldymui ir rizikos faktorių nustatymui bei jų išvengimui.

Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija yra viena iš 14 Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – ŠVSB) vykdomų sveikatos stiprinimo temų.

Sveikatinimo priemonės organizuotos visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose:

1. Psichologų teikiamos paslaugos žalingų priklausomybių, lytiškumo ugdymo ir psichinės sveikatos temomis, skirtos Šiaulių miesto ugdymo įstaigų mokiniams. Iš viso suorganizuota 60 paskaitų 1552 mokiniams.

2. Visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose, organizuotos ir pravestos sveikatinimo veiklos:

2.1. Žalingų priklausomybių tema švietimo įstaigų bendruomenėms 121 pamokos, diskusijos, vieši renginiai 3399 mokiniams, tėvams, darbuotojams, parengti 6 video siužetai (TV) ugdymo įstaigose, paruošti ir išplatinti 22 straipsniai interneto tinklalapiuose; 30 stendinių pranešimų

135 tiražu, 4 elektroniniai leidiniai mokyklų bendruomenių nariams. Teiktos 74 konsultacijos: mokiniams – 47, pedagogams – 17, darbuotojams – 7 ir tėvams – 3.

2.2. Psichikos sveikatos tema (kaip galima prielaida dėl žalingų priklausomybių atsiradimo) švietimo įstaigų bendruomenėms 219 pamokų, diskusijų, viešų renginių 4298 mokiniams, tėvams, darbuotojams, parengtas 1 video siužetas (TV), paruošti ir išplatinti 24 straipsniai mokyklų interneto tinklalapiuose ar socialiniuose tinkluose; 21 stendinis pranešimas 159 tiražu, 7 elektroniniai leidiniai mokyklų bendruomenių nariams. Teiktos 235 konsultacijos: mokiniams – 72, pedagogams – 111, darbuotojams – 27 ir tėvams – 25.

ŠVSB, vykdydamas žalingų įpročių prevenciją, kryptingai ir nuosekliai organizuoja veiklas skirtingoms tikslinėms grupėms: vaikams ir paaugliams, jų tėvams, pedagogams, socialiniams pedagogams ir kitiems asmenims, dirbantiems su nepilnamečiais ir jaunimu, priklausomybę turintiems suaugusiems asmenims, jų artimiesiems, sveikatos priežiūros specialistams.

ŠVSB visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių visuomenės sveikatos stiprinimą, 2022 metais vykdytos veiklos apėmė:

1. Ankstyvosios intervencijos programos, vykdomos pagal 2018 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-60/V-39 patvirtintą aprašą, įgyvendinimą. Per metus minėtą programą baigė 20 rizikingos elgsenos jaunuolių (14-21 m. amžiaus), kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyvias medžiagas (išskyrus tabaką), bet nėra nuo jų priklausomi.

2. Priklausomybių konsultanto paslaugas – priemonių, kuriomis teikiant individualias ir (ar) grupines konsultacijas siekiama padėti alkoholį vartojantiems asmenims mažinti vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, mažinti alkoholio vartojimo keliamą žalą asmeniui ir visuomenei, įskaitant alkoholį vartojančių asmenų šeimos narių konsultavimą dėl alkoholio vartojančio asmens keliamų problemų sprendimo būdų, visuma. Iš viso 2022 metais buvo suteiktos 168 priklausomybių konsultanto individualios konsultacijos 82 alkoholį vartojantiems asmenims ar jų artimiesiems.

3. Privalomuosius sveikatos mokymus apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai: mokymuose dalyvavo 15 asmenų, kurie padarė teisės pažeidimą būdami neblaivūs arba apsaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų.

4. Interviu videosiužetu televizijai (3 vnt.) žalingų įpročių prevencijos temomis.

5. Dienos centre Hata ir atviraime jaunimo centre diskusijos (4) “Netradicinės rūkymo formos: mitai ir faktai”.

6. Viktorinos (9) “Kahoot” platformoje “Gegužės mėnuo – nerūkymo mėnuo”.

7. Visuomenės švietimą ir informavimą žalingų įpročių prevencijos temomis (publikuota 15 pranešimų ir 5 straipsniai įstaigos interneto tinklalapyje www.sveikatos-biuras.lt, socialiniuose tinkluose bei miesto spaudoje, TV laidose).

8. Išleista 5000 informacinių lankstinukų “Pagalba vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ir turintiems kitų priklausomybių”.

2022 m. ŠVSB surinko ir išanalizavo rodiklius apie Šiaulių miesto gyventojų mirtingumą nuo atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu ir narkotikais, nusikalstamas veikas, susijusias su narkotikų vartojimu ir jų kontrabanda, gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais bei gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais gėrimais bei suaugusių gyventojų (18+ m.) tabako ir elektroninių cigarečių, alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimą.

1 lentelė. Šiaulių miesto rodikliai iš pagrindinių rodiklių sąrašo (100 000 gyv. ir abs. sk.)

Rodiklis	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.	5,0 (5)	3,0 (3)	3,0 (3)	0,0 (0)	2,0 (2)	↑ (1 m.)
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu 100 000 gyv.	13,9 (14)	14,0 (14)	17,9 (18)	15,8 (15)	19,8 (20)	↑ (1 m.)

Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda	47,6 (48)	64,8 (65)	69,4 (70)	53,0 (53)	78,1 (79)	↑ (1 m.)
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	191	230	285	288	293	↓ (4 m.)
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	244	274	339	347	347	→

Duomenys iš 1 lentelės pateikti Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 m. ataskaitoje.

2022 m. pavasarį atliktas antrasis Šiaulių miesto suaugusių gyventojų gyvenimo tyrimas. Buvo apklausti 428 asmenys. 2 lentelėje pateikiame rezultatus.

2 lentelė. Šiaulių miesto suaugusių gyventojų gyvenimo stebėsenos rodikliai (proc.)

Rodikliai	2018 m.	2022 m.	Pokytis
Suaugusieji, kurie per paskutines 30 d. kasdien rūkė tabako gaminius, proc.	16,0	21,7	↑
Suaugusieji, kurie per paskutines 30 d. kasdien rūkė elektronines cigaretes, proc.	1,7	9,1	↑
Suaugusieji, kurie per paskutinius 12 mėn. kasdien rūkė elektronines cigaretes, proc.	1,2	8,6	↑
Suaugusieji, kurie per paskutines 30 d. kasdien vartojo alkoholinius gėrimus, proc.	0,8	1,2	↑
Suaugusieji, kurie per paskutines 30 d. vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, proc.	15,9	24,8	↑
Suaugusieji, kurie per paskutinius 12 mėn. vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, proc.	11,2	23,6	↑
Suaugusieji, kurie per savo gyvenimą bent kartą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų be gydytojo paskyrimo, proc.	9,4	14,3	↑

Suaugusių gyventojų gyvenimo stebėsenos rodikliai pateikti Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 m. ataskaitoje.